

Dosarul nr. 2rac-222/22
2-15113755-01-2rac-19092022

Prima instanță: Judecătoria Strășeni, sediul Călărași (jud. V. Negurița)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Budăi, D. Băbălău, I. Dutca)

DECIZIE

10 aprilie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
judecătorii

Stela Procopciuc
Oxana Parfeni
Ion Malanciuc
Diana Stănilă
Mariana Ursachi

examinând recursul declarat de Primăria comunei Bahmut, raionul Călărași, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Drum-3” împotriva Primăriei com. Bahmut, raionul Călărași cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată, și la cererea reconvențională depusă de Primăria com. Bahmut, raionul Călărași împotriva Societății pe Acțiuni „Drum-3” cu privire la rezilierea contractelor de antrepriză, anularea proceselor-verbale de recepție finală, repararea prejudiciului material și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 02 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Primăria com. Bahmut, raionul Călărași și a fost menținută hotărârea din 23 decembrie 2020 a Judecătoria Strășeni, sediul Călărași,

constată:

La 18 septembrie 2015 Societatea pe Acțiuni „Drum-3” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei com. Bahmut, raionul Călărași cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, între SA „Drum-3” și Primăria s. Bahmut au fost încheiate contractele de antrepriză nr. 21 și nr. 22 privind achiziția prin cererea ofertelor de prețuri din 14 iulie 2014, prin care reclamanta s-a obligat să execute lucrările de reparație a drumului de acces din s. Bahmut cod CPV 45233142-6 la o sumă de 399 807,25 de lei și lucrările de reparație a drumului de acces spre centrul localității din s. Bahmut cod CPV 45233142-6 la o sumă de 299 159,95 de lei,

în conformitate cu prevederile proiectului tehnic, cu detaliile de execuție, precum și a normativelor, standardelor și prescripțiilor tehnice în vigoare.

A menționat că, la rândul său pârâta și-a asumat obligația să primească lucrările de reparație efectuate de către reclamantă și să achite costul lucrărilor de reparație în sumă totală de 698 967,20 de lei.

Reclamanta a comunicat că, în luna decembrie 2014, SA „Drum-3” și Primăria com. Bahmut au semnat procesul-verbal de recepție a lucrărilor executate în sumă de 399 807,25 de lei și procesul-verbal de recepție a lucrărilor executate în valoare de 299 159,95 de lei. Totodată, părțile au semnat și facturile fiscale nr. FB 4915944 și nr. FB 4915943 din 05 decembrie 2014 în sumă totală de 698 967,20 de lei, prin care au recunoscut lucrările efectuate și le-au recepționat.

A afirmat că, la data de 05 iunie 2015, SA „Drum-3” a expediat în adresa pârâtei o somație, recepționată la data de 09 iunie 2015 cu privire la achitarea benevolă a datoriei formate în sumă totală de 689 967,20 de lei.

Reclamanta a susținut că, Primăria com. Bahmut a stins parțial datoria în mărime de 467 236,53 de lei, fapt confirmat prin ordinul de plată nr. 332 și ordinul de plată nr. 333 din 27 iulie 2015, acumulând o datorie restantă în mărime de 231 730,67 de lei.

A solicitat reclamanta, încasarea din contul Primăriei com. Bahmut, r-nul Călărași în beneficiul SA „Drum-3” a datoriei în mărime de 231 730,67 de lei, a dobânzii de întârziere în mărime de 139 517,74 de lei și a taxei de stat în mărime de 11 137,45 de lei.

La 26 octombrie 2020, SA „Drum-3”, reprezentată de avocatul Vasile Leu a concretizat acțiunea, solicitând încasarea din contul Primăriei com. Bahmut în beneficiul SA „Drum-3” a datoriei în mărime de 231 730,67 de lei, a dobânzii de întârziere în mărime de 139 517,74 de lei și a taxei de stat în mărime de 11 137,45 de lei.

La 11 noiembrie 2015 Primăria com. Bahmut a depus cerere reconvențională împotriva SA „Drum-3” cu privire la rezilierea contractelor de antrepriză.

În motivarea cererii reconvenționale a indicat că, conform Legii bugetului de stat nr. 339 din anul 2014, Primăriei s. Bahmut, r-nul Călărași i-au fost alocate din bugetul de stat mijloace financiare destinate cheltuielilor pentru reparația capitală a drumului de acces spre centrul localității din s. Bahmut în sumă de 300 000 de lei, iar prin Hotărârea Guvernului nr. 168 din 11 martie 2014 din mijloacele fondului rutier i s-au alocat mijloace pentru reparația drumului local din s. Bahmut în sumă de 399 800 de lei.

A menționat că, la data de 07 iulie 2014 Primăria s. Bahmut a efectuat două licitații privind achiziționarea lucrărilor de reparație a drumurilor, iar câștigător a fost desemnat la ambele licitații SA „Drum-3”.

Primăria com. Bahmut a precizat că, au fost semnate contractele de antrepriză nr. 21 și nr. 22 din 14 iulie 2014, prin care SA „Drum-3” s-a obligat să execute lucrările de reparație a drumului de acces din s. Bahmut cod CPV 45233142-6 la suma de 399 807,25 de lei și lucrări de reparație a drumului de acces spre centrul localității din s. Bahmut cod CPV 45233142-6 la suma de 299 159,95 de lei, iar beneficiarul s-a obligat să primească lucrările de reparație efectuate de antreprenor și

să achite costul lucrărilor de reparație în sumă totală de 698 967,20 de lei.

A concretizat că, potrivit pct. 3 al contractelor, durata de executare a lucrărilor este de o lună de la data semnării contractului. Întrucât contractele de antrepriză au fost semnate la data de 14 iulie 2014, lucrările urmau să fie finalizate până la data de 14 august 2014, însă necitând la aceasta, lucrările de reparație a drumurilor au început abia în luna noiembrie 2014, dar ulterior, din cauza condițiilor climaterice au fost suspendate și apoi reluate în luna martie 2015.

Primăria com. Bahmut a precizat că, între timp reprezentantul pârâtei s-a adresat cu propunerea să fie semnat actul de recepție a lucrărilor pentru a nu pierde sursele financiare, întrucât potrivit art. 5 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/25 iulie 2015, bugetul se aprobă pentru o perioadă de un an bugetar.

A susținut că, părțile au semnat un acord prin care au convenit că primăria va achita lucrările de reparație a drumului de acces din s. Bahmut și lucrările de reparație a drumului de acces spre centrul localității din s. Bahmut, doar dacă SA „Drum-3” în termen de până la 23 decembrie 2014 va finisa lucrările de reparație a drumurilor indicate și procesul-verbal de recepție finală va fi semnat de comisia de recepție.

Concomitent, s-a stabilit că în cazul în care SA „Drum-3” nu va respecta acest termen, beneficiarul nu va purta răspundere de paguba adusă antreprenorului și nu va achita sumele solicitate, iar antreprenorul nu va înainta pretenții față de beneficiar privind achitățile.

Primăria com. Bahmut a notat că, după semnarea acordului, la sfârșitul lunii decembrie 2015 au fost întocmite două procese-verbale de recepție a lucrărilor de reparație a drumului de acces spre centrul localității din s. Bahmut și a drumul de acces din s. Bahmut, care au fost semnate de către primarul com. Bahmut, Oleg Bădărău și directorul SA „Drum-3”, Iurie Trifan.

A specificat că, în termenul stabilit de părți, SA „Drum-3” nu a finalizat lucrările de reparație, fapt pentru care la data de 15 ianuarie 2015 în adresa Primăriei com. Bahmut a fost expediată o scrisoare de garanție că lucrările vor fi finalizate în primăvara anului 2015.

Deși termenul de finalizare a lucrărilor a expirat, antreprenorul nu a notificat beneficiarul că sunt îndeplinite condițiile de recepție și nu a solicitat convocarea comisiei.

Prin dispoziția primarului com. Bahmut din 30 aprilie 2015 a fost instituită comisia de recepție finală, care la data de 05 mai 2015 a examinat situația pe șantier și a depistat o serie de abateri, iar la data de 12 mai 2015 a dispus anularea proceselor-verbale de recepție a lucrărilor de reparație a drumului de acces spre centrul localității din s. Bahmut și a drumului de acces din s. Bahmut semnate în decembrie 2014, fapt adus la cunoștința antreprenorului prin scrisoarea nr. 77 din 12 mai 2015, recepționată, prin care suplimentar s-a solicitat expedierea notificării de îndeplinire a condițiilor de recepție și convocarea comisiei de recepție finală.

Primăria com. Bahmut a mai menționat că, ulterior a expediat un demers Inspecției de Stat în Construcții, Direcției Teritoriale în Construcții Centru, care a constatat că cerințele devizului de cheltuieli nu sunt executate, fapt pentru care Inspecția de Stat în Construcții a înmănat către SA „Drum-3” prescripția nr. 001337

din 22 iunie 2015 cu indicarea termenului de lichidare a neconformităților depistate.

A solicitat Primăria com. Bahmut, rezilierea contractelor de antrepriză nr. 21 și 22 din 14 iulie 2014 cu privire la achiziția prin cererea ofertelor de prețuri, prin care antreprenorul s-a obligat să execute lucrările de reparație a drumului de acces din s. Bahmut cod CPV 45233142-6 în valoare de 399 807,25 lei și lucrările de reparație a drumului de acces spre centrul localității din s. Bahmut cod CPV 45233142-6 în valoare de 299 159,95 lei, încheiate între SA „Drum-3” și Primăria com. Bahmut.

La 11 octombrie 2016 Primăria com. Bahmut a depus o altă cerere de chemare în judecată împotriva SA „Drum-3” cu privire la anularea proceselor-verbale de recepție finală.

În motivarea cererii de chemare în judecată Primăria com. Bahmut a indicat aceleași motive ca și în cererea reconvențională.

Suplimentar, Primăria com. Bahmut a precizat că, după semnarea acordului, la sfârșitul lunii decembrie 2014 au fost întocmite două procese-verbale de recepție a lucrărilor de reparație a drumului de acces spre centrul localității din s. Bahmut și a drumului de acces din s. Bahmut, cu toate că la acel moment lucrările contractate nu erau nici măcar începute, astfel că procesele-verbale au fost semnate cu grave încălcări ale procedurii de întocmire a procesului-verbal de recepție la terminarea lucrărilor, prevăzută de dispoziții Regulamentului de recepție a construcțiilor și instalațiilor, aprobat prin HG nr. 285/23 mai 1996 sunt lovite de nulitate absolută.

În acest context, Primăria com. Bahmut a invocat prevederile art. 217 alin. (1) din Codul civil.

A solicitat Primăria com. Bahmut, anularea proceselor-verbale de recepție a lucrărilor de reparație a drumului de acces spre centrul localității din s. Bahmut și a drumului de acces din s. Bahmut în luna decembrie 2014, semnate de primarul com. Bahmut, Oleg Badarău și directorul SA „Drum-3”, Iurie Trifan.

Prin încheierea din 14 martie 2017 a Judecătorei Strășeni, sediul Călărași s-a conexas într-un singur proces cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Primăria com. Bahmut împotriva SA „Drum-3” cu privire la anularea proceselor-verbale de recepție a lucrărilor executate, la cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de SA „Drum-3” împotriva Primăriei com. Bahmut, raionul Călărași cu privire la încasarea datoriei, și la cererea reconvențională depusă de Primăria com. Bahmut împotriva SA „Drum-3” cu privire la rezilierea contractelor de antrepriză.

Prin hotărârea din 23 decembrie 2020 a Judecătorei Strășeni, sediul Călărași acțiunea s-a admis. S-a încasat din contul Primăriei com. Bahmut în beneficiul SA „Drum-3” datoria în sumă de 231 730,67 de lei, dobânda de întârziere în sumă de 139 517,74 de lei și cheltuielile de judecată pentru plata taxei de stat în sumă de 11 137,45 de lei, iar în total suma de 382 385,86 de lei. Acțiunea reconvențională depusă de către Primăria com. Bahmut împotriva SA „Drum-3” s-a respins ca nefondată.

La 11 ianuarie 2021, Primăria com. Bahmut a depus cerere de apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri, prin care să fie respinsă acțiunea inițială și să fie admisă acțiunea reconvențională.

Prin decizia din 02 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul

declarat de Primăria com. Bahmut și s-a menținut hotărârea din 23 decembrie 2020 a Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași.

Pentru a decide astfel instanțele de judecată ierarhic inferioare au stabilit că, întrucât Primăria com. Bahmut, contrar pct. 3.1 al contractelor de antrepriză nr. 21 și 22 nu a emis ordin de începere a lucrărilor și nu a desemnat persoana responsabilă de supravegherea acestora, decât la data de 06 decembrie 2014, când condițiile meteo nu mai permiteau efectuarea lucrărilor, iar sectoarele de drum ce urmau a fi reparate le-a indicat/determinat antreprenorului doar la data de 25 martie 2015, s-a ajuns la concluzia că SA „Drum-3” a respectat termenul de 1 lună a contractului și după ce a fost asigurat cu totul necesar a executat lucrările de reparații a drumurilor pe parcursul lunii aprilie 2015 și prin urmare, pretinsa încălcare a termenului nu s-a confirmat.

Cu referire la nulitatea proceselor verbale de recepție a lucrărilor din decembrie 2014 s-a constatat cu certitudine că, în luna decembrie 2014 drumurile nu erau reparate conform contractelor de antrepriză nr. 21 și 22 după cum s-a stabilit și din vina Primăriei com. Bahmut. Or, pentru a evita ca banii alocați pentru reparația drumurilor să fie restituiți Ministerului de Finanțe la sfârșitul anului bugetar ca fiind nevalorificați, primarul com. Bahmut de comun acord cu SA „Drum-3” au întocmit procesele-verbale de recepție finală și alte acte necesare, justificând astfel efectuarea lucrărilor ca fiind finalizate și înaintate în organele de resort în scopul valorificării mijloacelor bugetare alocate și transferul acestora pe contul Primăriei Bahmut, iar faptul că la data de 25 iulie 2015 Primăria com. Bahmut a achitat parțial suma datorată, în cuantum de 467 236,53 lei, confirmă că ultima a beneficiat de acești bani, Curtea de Conturi stabilind parvenirea banilor la 29 decembrie 2014, pe contul Primăriei com. Bahmut.

În acest context, instanțele de judecată ierarhic inferioare au remarcat că intenția și interesul de a întocmi procesele-verbale de recepție finală anume în luna decembrie 2014 a aparținut în exclusivitate Primăriei com. Bahmut, care urmărea scopul valorificării mijloacelor bugetare alocate conform legii bugetului din 2014, pentru SA „Drum-3” neavând relevanță data semnării proceselor-verbale de recepție finală - în decembrie 2014 sau în luna mai 2015, după finalizarea lucrărilor.

Instanțele de judecată ierarhic inferioare în partea argumentelor cu privire la viciile și calitatea lucrărilor efectuate au menționat că, din caietele de sarcini întocmite de Primăria com. Bahmut rezultă că ultima nu a solicitat de la SA „Drum-3” repararea capitală a drumurilor, ci doar îmbunătățirea calității acestora cu aplicarea unui strat de nisip și apoi piatră spartă.

Totodată, s-a notat că în urma apariției între părți a litigiului privind calitatea lucrărilor efectuate, Primăria com. Bahmut, în luna mai 2015 a sesizat Inspekția de Stat în Construcții, care s-a deplasat la fața locului, a cercetat drumurile reparate și a stabilit că, SA „Drum-3” a reparat, prin aplicarea unui strat de piatră spartă și nisip 4 (patru) drumuri, și anume: Drum în com. Bahmut - lungimea 450 m, lățimea 3,4 metri, grosimea 10,0 cm; Drum spre cimitir din gara Bahmut - lungimea 870 m, lățimea 3,4 m, grosimea de la 7,0 până la 10 cm; Drum spre cimitir din com. Bahmut - lungimea-540 metri, lățimea 3,8 metri, grosimea de la 10 până la 12 cm; Drum din com. Bahmut (spre Țugui) - lungimea 250 m, lățimea 2,9 metri, grosimea de 15 cm.

Astfel, părțile în litigiu nu au negat rezultatele verificării dispuse de Inspekția de Stat în Construcții și prin urmare, prin prisma reglementărilor prevăzute la art. 123 alin. (6) din Codul de procedură civilă, repararea de către SA „Drum-3” a 4 drumuri indicate în adresa nr. 48 din 25 iunie 2015 se consideră a fi demonstrată, fiind constatată de un organ de stat responsabil în domeniul verificării calității lucrărilor de construcție.

Iar cu referire la esența viciului invocat de către Primăria com. Bahmut, precum că a fost așternut un strat de piatră spartă cu înălțimea/grosimea de la 7 la 12 cm, dar în baza caietelor de sarcini grosimea stratului de piatră urma a fi de 15 cm, s-a precizat că, deși prin contractele de antrepriză și caietele de sarcini, în sarcina SA „Drum-3” a fost pusă reparația doar a 2 drumuri/sectoare cu o lungime de 794 metri și 526 metri, lungime totală de circa 1320 metri, aceasta a efectuat lucrări de reparație pe o porțiune de circa 1675 m, stabilite de Primăria com. Bahmut, lungimea drumurilor stabilite depășind caietele de sarcini și suprafețele prevăzute inițial în contractele încheiate.

Subsecvent, instanțele de judecată ierarhic inferioare au mai reținut că, rezilierea contractelor poate fi pretinsă doar în cursul realizării acestora și nu poate fi invocată rezilierea unor contracte de antrepriză care au fost deja executate.

Prin urmare, s-a apreciat că cerințele Primăriei com. Bahmut în acțiunea reconvențională și cea conexată cu privire la anularea proceselor-verbale de recepție, restituirea sumei achitate în mărime de 467 236,53 lei, nu doar ca fiind lipsite de temei legal, dar care ar avea ca efect generarea unei îmbogățiri fără justă cauză, or, în urma admiterii acțiunii reconvenționale Primăria com. Bahmut ar rămâne în posesia integrală a banilor, iar SA „Drum-3” ar rămâne doar cu pierderi pentru procurarea materialelor și pentru executarea lucrărilor de reparație a drumurilor pe o suprafață mai mare decât era obligat conform contractelor de antrepriză, fapt ce este inadmisibil.

Ținând cont că, apelanta Primăria com. Bahmut, nu și-a onorat obligațiunile de plată asumate prin contractele de antrepriză, instanțele de judecată ierarhic inferioare au dispus încasarea din contul acesteia și a dobânzii de întârziere în suma pretinsă de 139 517,74 lei.

La 01 septembrie 2022, Primăria com. Bahmut a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri, prin care să fie respinsă acțiunea inițială și să fie admisă acțiunea reconvențională.

În motivarea recursului recurenta a reiterat argumentele indicate în cererea reconvențională și cererea de chemare în judecată conexată.

Suplimentar, recurenta a mai menționat că, la termenul stabilit de către părți intimata nu a finalizat lucrările de reparație și la data de 15 ianuarie 2015 a expediat în adresa Primăriei com. Bahmut o scrisoare de garanție că lucrările vor fi finalizate în primăvara anului 2015, deci la momentul semnării proceselor-verbale de recepție lucrările nu erau finalizate.

A specificat că, intimata și-a întemeiat pretențiile în baza proceselor-verbale de recepție a lucrărilor de reparație a drumului de acces spre centrul localității din s. Bahmut și a drumului de acces din s. Bahmut din luna decembrie 2014, semnate de

către primarul Oleg Badarău și directorul SA „Drum-3”, Iurie Trifan și în baza facturilor fiscale nr. FB 4915943, FB 4915943 din 05 decembrie 2014, eliberate de antreprenorul SA „Drum-3”.

Recurenta a concretizat însă că, materialele cauzei dovedesc că la această dată lucrările de reparație a drumurilor nici nu începuse, acestea au fost demarate abia în primăvara anului 2015, situație în care ținea de diligența antreprenorului să întocmească procesele-verbale de recepție la data finalizării de fapt a lucrărilor de reparație.

Mai mult decât atât, antreprenorul nici nu a răspuns adecvat la insistența beneficiarului de a remedia lucrările și a participa la întocmirea actelor de recepție finală.

A susținut că, este relevantă și scrisoarea de garanție nr. 29 din 12 decembrie 2014, eliberată de SA „Drum-3”, prin care a garantat că în primăvara anului 2015, odată cu instituirea unui timp favorabil, care va garanta efectuarea calitativă a lucrărilor la obiect, lucrările vor fi preluate și finalizare cât mai curând posibil.

Recurenta a mai invocat că, la fel de importantă este și scrisoarea Primăriei com. Bahmut din 12 decembrie 2014, prin care intimata a fost avertizată că Primăria va achita lucrările de reparație a drumurilor cu condiția că antreprenorul va finaliza lucrările de reparație până la data de 23 decembrie 2014 și că procesul-verbal de recepție finală să fie semnat de comisia de recepție, dar în cazul în care antreprenorul nu va onora acest termen, beneficiarul nu va purta răspundere de paguba adusă antreprenorului și nu va achita sumele solicitate, iar antreprenorul nu va înainta pretenții față de beneficiar privind achitățile.

A specificat că, această scrisoare a fost contrasemnată de către directorul SA „Drum-3”, cu ștampilă și semnătură, nefiind contestată sub nicio formă, deci a fost acceptată de către antreprenor, acesta asumându-și astfel atât obligații, cât și riscuri.

Consideră că, în condiția în care lucrările de reparație nu au început și nu s-au finalizat în termenii prevăzuți de contract și nici în termenii conveniți de părți ulterior, intimata este lipsită de dreptul de a înainta careva pretenții.

Recurenta a invocat că, instanțele de judecată ierarhic inferioare nu au dat apreciere acestor circumstanțe.

A concretizat că, probele cauzei dovedesc că intimata într-adevăr a efectuat careva lucrări de reparație a drumurilor, dar aceste lucrări au excedat întru totul din aria clauzelor contractului și a termenului acestuia.

Recurenta în acest context a mai notat că, este eronată concluzia instanțelor de judecată ierarhic inferioare, precum că intimata a cheltuit mai mult decât este prevăzut în contract, or, aceste concluzii sunt bazate doar pe presupuneri, deoarece nu au fost prezentate careva documente justificative, care să dovedească valoarea reală a cheltuielilor suportate.

Totodată, recurenta a afirmat că s-a solicitat numirea unei expertize tehnice, iar pe lângă întrebarea „dacă lucrările de reparație a drumurilor incluse în procesele-verbale de recepție finală din decembrie 2014 și în caietele de sarcini corespund cu lucrările efectuate de SA „Drum-3””, însă instanța a respins-o și mai mult ca atât nici intimata nu a insistat să dovedească aceste circumstanțe.

Prin notificarea din 26 septembrie 2022 Curtea Supremă de Justiție a expediat în

adresa participanților la proces copia recursului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 148, Vol. II).

Prin referința din 30 septembrie 2022, SA „Drum-3”, reprezentată de avocatul Vasile Leu a solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa participanților la proces, prin intermediul poștei electronice, copia deciziei contestate la 25 iulie 2022 (f.d. 128, Vol. II).

Astfel, recursul declarat la 01 septembrie 2022 este în termen.

Completul din 3 judecători prin încheierea din 07 decembrie 2024 a Curții Supreme de Justiție a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul considerat admisibil se examinează fără înștiințarea și audierea participanților la proces, cu excepția recursului în care se invocă întemeiat art.432 alin.(1) lit.b) și e). Completul poate decide și în alte cazuri invitarea participanților în ședință pentru a se pronunța cu privire la recursul considerat admisibil.

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art.IV, V pct.1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Respectiv, recursul declarat de Primăria com. Bahmut a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Totodată, avînd în vedere că legea procedural civilă, care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare, nu are putere retroactivă recursul se va examina conform procedurii de judecare a recursului în vigoare la data depunerii acestuia, deoarece după sensul său norma referitoare la temeiuri cuprinde și procedura, or, temeiurile nu pot fi separate de procedura de examinare și soluționare, ele fiind un tot întreg organic.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursul declarat și obiecțiile expuse în referință, Completul de judecată al Curții Supreme de

Justiție consideră că recursul urmează a fi respins, cu menținerea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și să hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Din actele cauzei se reține că, între SA „Drum-3” și Primăria com. Bahmut, r-nul Călărași, la data de 14 iulie 2014 au fost încheiate contractele de antrepriză nr.21 și nr.22, prin care SA „Drum-3” și-a asumat obligația de a executa lucrările de reparație a drumului de acces din sat.Bahmut, r-nul Călărași la preț de 399 807,25 de lei și lucrări de reparație a drumului de acces spre centrul localității sat.Bahmut, r-nul Călărași, contra sumei de 299 159,95 de lei, în conformitate cu prevederile proiectului tehnic, cu detaliile de execuție, precum și a normativelor, standardelor și prescripțiilor tehnice în vigoare (f.d.7-12, vol. I).

Tot din actele cauzei rezultă că, în luna decembrie 2014, între părțile în litigiu, au fost semnate procesele-verbale de recepție finală (f.d. 13-14, vol. I) cât și au fost emise facturile fiscale nr.FB 4915944 și nr.FB 4915943 din 05 decembrie 2014, corespunzătoare prețului indicat în conținutul contractelor de antrepriză - 399 807,25 de lei și 299 159,95 de lei (f.d. 17-18 vol. I), suma totală constituind 698 967,20 de lei.

S-a stabilit că, la data de 27 iulie 2015, Primăria sat. Bahmut a achitat parțial suma datoriei, transferând în contul SA „Drum-3” suma de 467 236,53 de lei, fapt confirmat prin ordinul de plată nr. 322 și ordinul de plată nr. 333 (f.d. 19-20, vol. I), suma restantă constituind 231 730,67 de lei.

La data de 28 mai 2015, în vederea soluționării litigiului pe cale amiabilă, SA „Dtum-3” a expediat în adresa pârteii o somație, prin care a solicitat achitarea benevolă a sumei restante, însă ultima nu a reacțiunat la aceasta.

Astfel, la 18 septembrie 2015, SA „Drum-3” a depus acțiune în judecată, prin care a solicitat încasarea din contul Primăriei sat. Bahmut în beneficiul său a datoriei restante în sumă de 231 730,67 de lei și a dobânzii de întârziere în sumă de 139 517,74 de lei, precum și cheltuielile de judecată în mărime de 11 137,45 de lei.

La data de 11 noiembrie 2015, Primăria Bahmut a depus acțiune reconvențională, prin care a solicitat rezilierea contractelor de antrepriză nr. 21 și 22 din 14 iulie 2015, anularea proceselor-verbale de recepție finală din decembrie 2014, restituirea sumei achitate în mărime de 467 236,53 de lei, și compensarea cheltuielilor de judecată pentru asistență juridică în sumă de 12 000 de lei.

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanță a ajuns la concluzia admiterii acțiunii inițiale depuse de SA „Drum-3” cu încasarea de la Primăria comunei Bahmut, r-nul Călărași în beneficiul SA „Deum-3” datoria în sumă de 231730,67 de lei, dobânda de întârziere în sumă de 139517,74 de lei și suma de 11137,45 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată pentru plata taxei de stat, iar acțiunea reconvențională depusă de Primăria comunei Bahmut, r-nul Călărași a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Instanța de apel, examinând apelul declarat de Primăria com. Bahmut, r-nul Călărași a ajuns la concluzia respingerii acestuia cu menținerea hotărârii primei

instanțe.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, verificând legalitatea deciziei contestate în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse în recurs, consideră că decizia recurată este adoptată cu aplicarea corectă a normelor de drept material și procedural.

Conform art. 7 alin.(1) din Codul civil, legea civilă nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică și nici nu suprimă condițiile de constituire a unei situații juridice constituite anterior, nici condițiile de stingere a unei situații juridice stinse anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică și nu desființează efectele deja produse ale unei situații juridice stinse sau în curs de realizare.

Se reține că, la caz sunt aplicabile prevederile Codului civil în redacția de până la 01 martie 2019, or, contractul în temeiul căruia se pretinde încasarea datoriei a fost încheiat până la intervenirea modificărilor ulterioare.

Conform art.8 alin.(1) din Codul civil, drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sînt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile generale și de la sensul legislației civile.

Art. 9 alin. (1) din Codul civil prevede că, persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă până la proba contrară.

În temeiul art.512 alin. (1) din Codul civil, în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute.

Conform art.513 alin.(1) din Codul civil, debitorul și creditorul trebuie să se comporte cu bună-credință și diligență la momentul nașterii, pe durata existenței, la momentul executării și stingerii obligației.

Conform art.514 din Codul civil, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

În corespundere cu norma juridică prevăzută la art.572 alin. (1)-(2) din Codul civil, temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

Art. 666 alin. (1) din Codul civil, indică că, contractul este acordul de voință realizat între două sau mai multe persoane prin care se stabilesc, se modifică sau se sting raporturi juridice.

Conform art. 668 alin. (1) din Codul civil, contractul încheiat legal obligă părțile nu numai la ceea ce au stipulat expres, dar și la tot ceea ce rezultă din natura lui în conformitate cu legea, cu uzanțele sau cu principiile echității, în conformitate cu principiul pacta sunt servanda (forța obligatorie a contractului).

În conformitate cu art.195 din Codul civil, actul juridic civil este manifestarea de către persoane fizice și juridice a voinței îndreptate spre nașterea, modificarea sau stingerea drepturilor și obligațiilor civile.

În conformitate cu art. 946 alin. (1) și (2) din Codul civil, prin contractul de antrepriză o parte (antreprenor) se obligă să efectueze pe riscul său o anumită lucrare celeilalte părți (client), iar aceasta se obligă să recepționeze lucrarea și să plătească prețul convenit. Obiectul contractului de antrepriză poate fi atât producerea sau transformarea unui bun, cât și obținerea unor alte rezultate prin efectuarea de lucrări.

Art. 957 alin.(1) din Codul civil, prevede că, după executarea lucrării, clientul este obligat să recepționeze lucrarea în modul, la locul și în termenul stabilit de legislație sau de contract.

Conform art. 966 alin. (1) din Codul civil, după recepționarea lucrării, clientul este obligat să plătească retribuiția convenită de părți, dacă legislația sau contractul nu prevăd plata în rate, sau în alt mod.

Reieșind din normele de drept material, raportată la situația de fapt stabilită, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiției consideră că atât instanța de apel, cât și prima instanța temeinic și legal au ajuns la concluzia admiterii acțiunii inițiale și respingerea acțiunii reconvenționale reieșind din următoarele.

Primăria com. Bahmut, r-nul Călărași a invocat în susținerea poziției sale că, lucrările de reparație nu au început la timp și nu au fost finalizate în termenii stabiliți în contract și nici în termenii convenți de părți ulterior, considerând că, în asemenea circumstanțe, SA „Drum-3” este lipsită de dreptul de a pretinde achitarea plăților pentru serviciile prestate cu întârziere.

Cu referire la acest aspect, Completul de judecată menționează prevederile pct.3.1. din contractele de antrepriză nr. 21 și nr. 22 din 14 iulie 2014, durata de execuție a lucrărilor contractate este de una luni de la semnarea contractului, primirea ordinului de începere a execuției și asigurării lucrului ritmic de către beneficiar - ordonatorul de credite (f.d.7,10 vol. I).

Prin urmare, se atestă că, termenul executării contractelor de antrepriză, începe a curge nu doar din momentul semnării acestuia, dar inclusiv și din momentul îndeplinirii cumulativ a tuturor trei condiții enumerate supra.

În acest context, instanța de recurs reține că, prin Dispozițiile Primarului sat.Bahmut nr.45 și nr.46 din 06 decembrie 2014, a fost permisă începerea lucrărilor de reparație a drumurilor și desemnată o persoană responsabilă licențiată de supravegherea calității lucrărilor (f.d. 96-96 verso, vol. I).

Cu privire la cea de a doua condiție prevăzută la pct. 3.1 privind eliberarea ordinului de începere a lucrărilor și desemnarea unui supraveghetor autorizat în conformitate cu art.13 alin.(4) al Legii nr.721 privind calitatea în construcții, instanța de recurs constată că, careva argumente plauzibile care ar justifica întârzierea de către Primarul com. Bahmut cu circa 5 luni în acest sens, nu au fost prezentate, iar întârzierea nejustificată și lipsa de reacție a Primarului sat. Bahmut, nu poate fi opozabilă SA „Drum-3”, conform principiului căruia nimeni nu își poate invoca propria culpă în favoarea sa, încălcarea în cauză fiind constatată și în urma controlului Curții de Conturi (f.d. 97 verso, vol. I).

Totodată, pe lângă emiterea ordinului de începere a execuției, beneficiarul în persoana Primăriei Bahmut conform pct.3.1. al Contractului de antrepriză era obligată

să îi asigure lucrul ritmic antreprenorului sub forma determinării sectoarelor de drum ce urmează a fi reparate.

Atât în contractele de antrepriză nr.21 din 14 iulie 2014 este indicat că urmează a fi efectuate „Lucrări de reparație a drumului de acces din s.Bahmut” (f.d.7), pe când în caietul de sarcini pentru contractul în cauză este indicat: ”Drumul de acces spre cimitir” (f.d. 99).

Corespunzător în contractul de antrepriză nr. 22 din 14 iulie 2014 (f.d. 10) și caietul de sarcini (f.d.90) este indicat că, urmează a fi efectuate ”Lucrări de reparație a drumului de acces spre centru localității din s.Bahmut”, prin urmare actele cauzei nu determină cu certitudine porțiunile exacte de drum (atât locația cât și lungimea fiecăruia) ce urmează a fi reparate.

Abia la 20 martie 2015 a fost convocată o comisie de lucru în cadrul Primăriei Bahmut care a stabilit antreprenorului că termenul de începere a lucrărilor de reparație a drumurilor este de 25 martie 2015 dacă timpul va fi favorabil și totodată au fost stabilite și 3 sectoare de drum ce urmează a fi reparate cu lungimea de 870 metri, 535 metri și 223 metri (f.d. 47 Vol. I)

Conform art. 954 alin. (2) din Codul civil, părțile pot modifica termenul contractului de antrepriză, astfel rezultă că beneficiarul prin procesul verbal din 20 martie 2015 de fapt a acceptat prelungirea termenului contractului și începerea lucrărilor din 25 martie 2015.

Astfel, la data de 30 aprilie 2015 Primarul com. Bahmut prin Dispoziția nr.19 a creat o comisie cu privire la recepția finală a lucrărilor pe un contract de antrepriză (f.d.43), iar la 05 mai 2015 prin Dispoziția nr. 22 pe al doilea contract de antrepriză (f.d. 44), lucrările fiind executate în luna aprilie 2015.

În temeiul din celor relatate supra, întrucât Primăria Bahmut contrar pct.3.1 al contractelor de antrepriză nr. 21 și 22 nu a emis ordin de începere a lucrărilor și nu a desemnat persoana responsabilă de supravegherea acestora decât la 06 decembrie 2014 (f.d. 96) când condițiile meteo nu mai permiteau efectuarea lucrărilor, iar sectoarele de drum ce urmează a fi reparate le-a indicat/determinat antreprenorului doar la 25 martie 2015 (f.d.47), instanțele de judecată ierarhic inferioare corect au concluzionat că, SA „Drum-3” a respectat termenul de 1 lună a contractului și după ce a fost asigurat cu totul necesar a executat lucrările de reparații a drumurilor pe parcursul lunii aprilie 2015, prin urmare pretinsa încălcare a termenului de către reclamant nu s-a confirmat.

Cu referire la nulitatea proceselor-verbale de recepție a lucrărilor din decembrie 2014, Completul de judecată reține că, în luna decembrie 2014, drumurile nu erau reparate conform contractelor de antrepriză nr. 21 și 22, fapt ce s-a datorat inclusiv culpei Primăriei com. Bahmut.

În acest sens, instanța de recurs atestă că, pentru a evita ca banii alocați pentru reparația drumurilor să fie restituiți Ministerului de Finanțe la sfârșitul anului bugetar ca fiind nevalorificați, Primarul com. Bahmut, de comun acord cu SA „Drum-3”, au întocmit procesele-verbale de recepție finală și alte acte necesare, justificând astfel efectuarea lucrărilor ca fiind finalizate și înaintate în organele de resort în scopul

valorificării mijloacelor bugetare alocate (f.d.98) și transferul acestora pe contul Primăriei com. Bahmut, iar faptul că la data de 25 iulie 2015 Primăria com. Bahmut a achitat parțial suma datorată, în cuantum de 467236,53 de lei, confirmă că, ultima a beneficiat de acești bani, Curtea de Conturi stabilind parvenirea banilor la 29 decembrie 2014, pe contul Primăriei com. Bahmut (f.d.97).

Instanța de recurs menționează că, intenția și interesul de a întocmi procesele-verbale de recepție finală anume în luna decembrie 2014, a aparținut în exclusivitate Primăriei Bahmut, care urmărea scopul valorificării mijloacelor bugetare alocate conform legii bugetului din 2014, pentru SA „Drum-3” neavând relevanță data semnării proceselor-verbale de recepție finală - în decembrie 2014 sau în luna mai 2015, după finalizarea lucrărilor.

Se mai menționează că, în spiritul bunei-credințe și diligenței, Primăria com. Bahmut, având certitudinea clară că, în luna decembrie 2014 lucrările nu au fost executate și nu vor putea fi finalizate, după cum menționează, până la închiderea anului bugetar 2014, iar în lipsa documentelor doveditoare corespunzătoare finanțarea bugetară nu va putea fi obținută, a avut și opțiunea de a rezoluționa contractele de antrepriză în temeiul neexecutării acestora prin declarație unilaterală față de antreprenor (conform art. 737 alin. (1) coroborat cu art.951 din Codul civil redacția anului 2002) și pentru a se asigura, a solicitat de la SA”Drum-3” o scrisoare de garanție precum că, lucrările de reparații vor fi executate în primăvara anului 2015 (f.d.46, vol. I).

Completul de judecată al instanței de recurs consideră că instanța de apel just a reținut că, procesele-verbale de recepție finală, nu reprezintă acte juridice distincte, acestea fiind întocmite în vederea probării executării anumitor lucrări, constituind un corp comun împreună cu contractele de antrepriză și facturile de plată emise, și prin urmare, careva temeuri de a le declara nule, nu au fost constatate, or, lucrările de reparație indicate în procesele-verbale menționate supra, au fost efectuate în realitate, chiar și dacă mai târziu, decât au prevăzut părțile prin contractele de antrepriză - în aprilie 2015, or, aceasta a fost soluția ambelor părți.

În partea ce ține de argumentele referitoare la viciile și calitatea lucrărilor efectuate, instanța de recurs menționează că, potrivit caietului de sarcini nr.74 din 18 iunie 2014 aprobat de Primarul com.Bahmut, întocmit înainte de petrecerea licitației (f.d. 99) pentru contractul de antrepriză nr. 21 din 14 iulie 2014, în sumă de 399 807,25 de lei, în sarcina antreprenorului au fost puse următoarele lucrări de reparație a drumurilor: reprofilarea părții carosabile a drumurilor impietruite, executate mecanic cu autograde pe o suprafață de 100m² în cantitate de 27 de unități, adică o suprafață 2700 m² de drum (100* 27); săpătura mecanică cu excavatorul de 0,40-0,70 mc, cu motor cu ardere internă și comandă hidraulică, în pământ cu umiditate naturală, descărcare în autovehicule teren categoria II 100m³ în cantitate de 4,05 unități; transportarea și așezarea unui strat de nisip în cantitate de 405,00 m³; transportarea și amenajarea mecanizată a îmbrăcăminte rutiere prin piatră spartă într-un strat cu înălțimea de 15 cm pe o suprafață de 100m² * 27 de unități (în total o

suprafață de 2700 m²), fiind constituit devizul local în sumă totală de 400 066,35 de lei (f.d. 99 verso vol. I).

Conform caietului de sarcini nr.75 din 18 iunie 2014, aprobat de Primarul com. Bahmut pentru contractul de antrepriză nr. 22 din 14 iulie 2014, în sarcina SA „Drum-3” a fost pusă efectuarea aceluiași lucrări: reprofilarea și săparea drumului, așezarea unui strat de nisip și ulterior așezarea unui strat de piatră spartă de cu înălțimea/ grosimea de 15 cm, pe o suprafață de 2 000 m² drum (20*100 de unități) (f.d. 90, vol.1), valoarea contractului fiind de 299 159,95 de lei.

Astfel, din caietele de sarcini întocmite de Primăria com. Bahmut, instanța de apel just a atestat că, Primăria com. Bahmut nu a solicitat de la SA „Drum-3” repararea capitală a drumurilor, ci doar îmbunătățirea calității acestora cu aplicarea unui strat de nisip și apoi piatră spartă.

În acest context, instanța de recurs consideră că instanța de apel corect a notat faptul că, în urma apariției între părți a litigiului privind calitatea lucrărilor efectuate, Primăria com.Bahmut, în luna mai 2015 a sesizat Inspekția de Stat în Construcții, care s-a deplasat la fața locului, a cercetat drumurile reparate și a stabilit că, SA „Drum-3”, a reparat, prin aplicarea unui strat de piatră spartă și nisip 4 (patru) drumuri (f.d.62,Vol.1) și anume: Drum în com.Bahmut - lungimea 450 m, lățimea 3,4 metri, grosimea 10,0 cm; Drum spre cimitir din gara Bahmut - lungimea 870 m, lățimea 3,4 m, grosimea de la 7,0 până la 10 cm; Drum spre cimitir din com. Bahmut - lungimea-540 metri, lățimea 3,8 metri, grosimea de la 10 până la 12 cm; Drum din com. Bahmut (spre Țugui) - lungimea 250 m, lățimea 2,9 metri, grosimea de 15 cm.

Cu referire la acest aspect, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție învederează că, părțile în litigiu nu au negat rezultatele verificării dispuse de Inspekția de stat în construcții, și prin urmare, prin prisma reglementărilor prevăzute la art.123 alin. (6) din Codul de procedură civilă, repararea de către SA „Drum-3” a 4 drumuri indicate în adresa nr.48 din 25 iunie 2015, se consideră a fi demonstrată, fiind constată de un organ de stat responsabil în domeniul verificării calității lucrărilor de construcție.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție precizează că, esența viciului invocat de Primăria com.Bahmut constă în faptul că, pe drumurile reparate de către intimat, a fost așternut un strat de piatră spartă cu înălțimea/grosimea de la 7 la 12 cm, fapt constatat de Inspekția de stat în construcții (f.d.62,vol.I), iar prin caietele de sarcini, grosimea stratului de piatră urma a fi de 15 cm, astfel, drumul cu lungimea de 250 m (așa-numit „spre Țugui”) corespunde parametrilor din caietul de sarcini, grosimea stratului de piatră fiind de 15 cm.

În partea ce ține de cantitatea lucrărilor de reparație care urmau a fi efectuate de SA „Drum-3”, instanța de recurs menționează că, deși prin contractele de antrepriză și caietele de sarcini, în sarcina acesteia a fost pusă reparația doar a 2 drumuri/sectoare cu o lungime de 794 metri și 526 metri, lungime totală de circa 1320 metri, intimata SA „Drum-3” a efectuat lucrări de reparație pe o porțiune de circa 1675 m, stabilite de Primăria com. Bahmut, or, lungimea drumurilor stabilite depășesc caietele de sarcini și suprafețele prevăzute inițial în contractele încheiate.

Astfel, Completul de judecată reține că instanța de apel just a constatat că, deși SA „Drum-3” și-a asumat obligația de a repara 2 drumuri, de fapt au fost reparate 4 (patru) drumuri cu o lungime totală de 2 210 m (450 m+870 m+540 m+250 m), adică cu 900 metri mai mult decât cea prevăzută în contracte, fără ajustarea corespunzătoare a prețului contractelor de antrepriză.

Mai mult, conform explicațiilor administratorului SA „Drum-3”, date în cadrul examinării cauzei în fond, ultimul a relatat că, au fost reparate și celelalte porțiuni de drum care nu erau incluse în deviz, la solicitările Primarului, ținând cont de campania electorală, instanța de fond reținând aceste argumente ca fiind credibile or, în lipsa solicitărilor beneficiarului, ar fi absurd ca antreprenorul să repare din cont propriu porțiuni de drum ce nu au fost prevăzute prin contract și care nu au fost incluse în caietul de sarcini.

Conform art. 69 alin. (2) din Legea privind achizițiile publice nr.96 din 13 aprilie 2007, autoritatea contractantă nu are dreptul să mărească volumul bunurilor, lucrărilor și serviciilor, stabilit de contractele încheiate.

La caz, instanța de recurs reține că, părțile în litigiu au fost de acord să modifice condițiile contractelor de achiziții, fiind efectuate și alte lucrări suplimentare decât cele prevăzute în caietul de sarcini (alte două porțiuni de drumuri de 450 și 250 de metri).

Prin urmare, instanța de recurs, consideră justă concluzia instanței de apel potrivit căreia, Primăria com. Bahmut, r-nul Călărași nu este în drept să invoce vicii de calitate/cantitate, prețul contractelor nefiind ajustat în mod corespunzător, antreprenorul fiind îndreptățit să dispună utilizarea materialelor de construcție prevăzute prin devizul pentru 2 porțiuni de drum contractate, utilizându-le pentru toate 4 porțiunile de drum reparate, și nu poate fi obligat să procure pietriș suplimentar și să ajusteze grosimea stratului la 15 cm, după cum a fost stabilit prin acordul inițial al părților.

Suplimentar la cele enunțate supra, instanța de recurs reține că, în cadrul examinării cauzei, s-a stabilit cu certitudine că, Primăria com. Bahmut a beneficiat de pietriș mai mult decât a contractat, fapt constatat în urma controlului a Curții de Conturi care a calculat suprafețele celor 4 drumuri reparate, stabilind suprafața de 7265 m² (f.d.97 verso vol. 1), adică cu 2 500 m² mai mult decât suprafața prevăzută în contractele de achiziții publice și caietele de sarcini de 4700 m² (2 700+ 2 000).

În urma calculelor de rigoare efectuate, s-a constatat că, la reparația celor 4 porțiuni de drum, au fost utilizate aproximativ 817,31 m³ pietriș (7265 * 0,1125 cm), iar cantitatea contractată în caietele de sarcini/deviz constituia 705 m³, SA „Drum-3” utilizând astfel o cantitate de 112,60 m³ de pietriș mai mult decât era prevăzut conform contractelor de achiziții publice și caietelor de sarcini.

Cu referire la argumentele Primăriei Bahmut, potrivit căroră Curtea de Conturi în actul de control a indicat că, în deviz nu au fost incluse cheltuielile pentru nisip, acesta fiind material obligatoriu la efectuarea lucrărilor de reconstrucție a drumurilor, la examinarea cauzei în instanța de fond, SA „Drum-3” a comunicat că, nisipul nu a fost inclus în devizul de cheltuieli, deoarece a fost oferit gratuit de către factorii de

decizie ai Consiliului Raional, iar cheltuielile prevăzute pentru procurarea și transportul nisipului din sat. Cobusca, au fost utilizate pentru procurarea pietrei sparte într-o cantitate mai mare decât a fost prevăzut în deviz, pentru a acoperi o suprafață mai mare de drum, conform unor înțelegeri verbale dintre părți.

Prin urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că instanțele de judecată ierarhic inferioare corect au conchis că, pentru celelalte lucrări de reparație a celor 2 porțiuni de drum suplimentare, care nu au fost prevăzute prin contractele de antrepriză și caietul de sarcini, legate de reprofilarea și săparea drumului, așezarea stratului de nisip și a stratului de piatră, pe o suprafață de drum de 7265 m², SA „Drum-3” a suportat cheltuieli mult mai mari decât cele prevăzute inițial fiind în drept de a pretinde la încasarea acestor cheltuielilor indicate în procesele-verbale de recepție finală din 2014.

Cu referire la cerința din acțiunea reconvențională privind rezilierea contractelor de antrepriză nr. 21 și 22 din 14 iulie 2014, instanța de recurs reține că, potrivit art. 963 alin. (1) coroborat cu art. 709 alin. (1) din Codul civil, dacă una din părți nu execută sau execută în mod necorespunzător o prestație scadentă decurgând dintr-un contract sinalagmatic, cealaltă parte poate, după expirarea fără rezultat a unui termen rezonabil pe care l-a stabilit pentru prestație sau remediere, să rezoluționeze contractul dacă debitorul trebuia să-și dea seama, în baza termenului de grație, de iminența rezoluțiunii. În cazul în care nu a fost stabilit un termen sau termenul este necorespunzător de scurt, se consideră ca stabilit un termen rezonabil.

Or, conform pct.13.2. din Contractele de antrepriză nr.21 și nr.22 din 14 iulie 2014, beneficiarul poate cere rezilierea contractului dacă: a) antreprenorul general a fost declarat falit, intră în lichidate în vederea fuzionării sau are o ipotecă pe capital și b) antreprenorul general a abandonat contractul.

La acest aspect, instanța de recurs menționează că, atât prima instanță, cât și instanța de apel just au reținut că rezilierea contractelor poate fi pretinsă doar în cursul realizării acestora, neputând fi invocată rezilierea unor contracte de antrepriză care au fost deja executate, prin urmare temeinic și legal instanțele de judecată au ajuns la concluzia de a respinge ca nefondată cerința respectivă.

La fel instanța de recurs consideră că, atât prima instanță, cât și instanța de apel a dat o apreciere corectă circumstanțelor cauzei, în cumul cu probele anexate, prin prisma principiului bunei-credințe a părților, statuate la art. 513 alin. (2) din Codul civil, reținând că, cerințele Primăriei Bahmut în acțiunea reconvențională și cea conexată cu privire la anularea proceselor-verbale de recepție restituirea sumei achitate în mărime de 467.236,53 de lei, nu doar ca fiind lipsite de temei legal, dar care ar avea ca efect generarea unei îmbogățiri fără justă cauză, ori în urma admiterii acțiunii reconvenționale Primăria com. Bahmut ar rămâne în posesia integrală și a banilor și iar SA „Drum-3” ar rămâne doar cu pierderi pentru procurarea materialelor și pentru executarea lucrărilor de reparația drumurilor pe o suprafață mai mare decât era obligat conform contractelor de antrepriză, fapt ce este inadmisibil.

În consedință, instanța de recurs consideră că, soluția emisă pe marginea cauzei, este una întemeiată, fiind just constatată temeinicia acțiunii înaintate de SA „Drum-

3”, fiind dispusă în acest sens încasarea din contul Primăriei com. Bahmut a datoriei în baza contractelor de achiziții publice nr.21 și nr.22 din 14 iulie 2014 în sumă de 231 730,67 de lei, iar acțiunea reconvențională și cea conexă depusă de Primăria com. Bahmut, r-nul Cășărași just a fost respinsă ca nefondate.

Cu referire la pretenția privind încasarea dobânzii de întârziere în sumă de 139 517,74 de lei, calculul căreia a fost anexat la actele cauzei, Completul de judecată notează că, potrivit reglementărilor prevăzute la art.585 din Codul civil, în cazul în care, conform legii sau contractului, obligația este purtătoare de dobândă, se plătește o dobândă egală cu rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei dacă legea sau contractul nu prevede o altă rată.

În corespundere cu art. 619 alin. (2) din Codul civil, în cazul actelor juridice la care nu participă consumatorul, dobânda este de 9% peste rata dobânzii prevăzută la art. 585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Nu este admisă proba unui prejudiciu mai redus.

Prin urmare, ținând cont că, Primăria com.Bahmut, nu și-a onorat obligațiunile de plată asumate prin contractele de antrepriză, atât instanța de apel, cât și instanța de fond întemeiat au dispus încasarea din contul recurentului și a dobânzii de întârziere în suma pretinsă de 139 517,74 de lei.

În partea ce ține de compensarea cheltuielilor de judecată, instanța de recurs reține prevederile art. 94 din Codul de procedură civilă, care reglementează că, instanța obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată.

Astfel, ținând cont că, cerința de bază înaintată de SA „Drum-3” privind încasarea datoriei a fost admisă, iar acțiunea reconvențională depusă de Primăria com. Bahmut a fost respinsă, instanța de recurs conchide că, întemeiat și legal instanțele de judecată ierarhic inferioare au dispus încasarea din contul Primăriei com. Bahmut, r-nul Călărași a cheltuielilor de judecată, cu titlu de taxă de stat, proporțional părții admise în sumă de 11 137,45 de lei, cerința Primăriei com. Bahmut privind compensarea cheltuielilor de judecată fiind respinsă.

În consecință, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, argumentele invocate în recurs de către recurent poartă un caracter declarativ și nu corespund realității, concluziile instanțelor de judecată în acest sens sunt bazate pe probe concludente, utile și pertinente și corespund prevederilor legislației în vigoare, care au cercetat pertinent probele administrate la materialele pricinii și corect au soluționat litigiul dat, cu atât mai mult că au servit obiect de studiu și în instanța de apel.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că atât hotărârea primei instanțe, cât și decizia instanței de apel sunt întemeiate și legale, iar temeiurile invocate de către recurent sînt neîntemeiate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Primăria comunei Bahmut, raionul Călărași.

Se menține decizia din 02 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 23 decembrie 2020 a Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Drum-3” împotriva Primăriei com. Bahmut, raionul Călărași cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată, și la cererea reconvențională depusă de Primăria com. Bahmut, raionul Călărași împotriva Societății pe Acțiuni „Drum-3” cu privire la rezilierea contractelor de antrepriză, anularea proceselor-verbale de recepție finală, repararea prejudiciului material și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Ion Malanciuc

Diana Stănilă

Mariana Ursachi